

Stop met betalen voor opslagruimte.

Achter de categorie 'Overig' op je Mac gaan gigabytes schuil die je vanavond nog kunt vrijmaken.

"Systeemgegevens: 87 GB." Geen uitleg, geen knop, geen genade. Dit is wat dat getal eigenlijk betekent, waarom Apple het zo laat oplopen, en de op veiligheidsniveaus gebaseerde opschoonactie — inclusief exacte paden en commando's — waarmee je flink wat ruimte vrijmaakt zonder een dubieuze 'opschoon'-app.

Stop met betalen voor opslagruimte. De 'Overige' gegevens op je Mac verbergen gigabytes die je vanavond nog kunt vrijmaken.

Elke Mac-bezitter beleeft dit moment uiteindelijk wel eens. Je wilt macOS updaten of een videoproject opslaan, en de computer weigert: schijf vol. Dus open je het opslaggeschermbalk, klaar om wat films te verwijderen — en ontdek je dat de echte boosdoener helemaal niet je bestanden zijn. Het is een onopvallende grijze balk met de naam Systeemgegevens (in oudere versies "Overig"), die 60, 80, soms wel 120 GB in beslag neemt, zonder uitleg en zonder "opschonen"-knop.

Op dat moment doen de meeste mensen een van de volgende drie dingen: ze kopen iCloud-opslagruimte die ze niet nodig hadden, ze kopen jaren te vroeg een nieuwe Mac, of ze installeren een van die 'Mac-opschoonprogramma's' waar de advertenties zo hoog over opgeven — de enige categorie software die ik je oprecht zou willen aanraden te vermijden.

Dit is hoe het echt zit: die grijze balk is geen beschadiging, geen virus en meestal zelfs geen probleem — het is een opbergkast die macOS vult met caches, back-ups, snapshots en restjes, en die op zijn eigen schema wordt opgeruimd in plaats van op het jouwe. Maar je kunt hem absoluut op jouw schema opruimen, vanavond nog, gratis, met niets anders dan Finder en (optioneel) drie terminalopdrachten. Ik heb alles gerangschikt op basis van opbrengst en veiligheid, zodat je precies kunt stoppen op het niveau dat je prettig vindt.

Eén regel voordat we beginnen, en dit is het hele veiligheidsmodel van dit artikel: we verwijderen alleen dingen die opnieuw kunnen worden aangemaakt of echt weggegooid mogen worden — caches, oude back-ups, snapshots, installatieprogramma's. Niets hier raakt je documenten, foto's of apps aan. Als een stap hieronder te ver gaat voor je, sla die dan over; de niveaus zijn zo gerangschikt dat de gemakkelijkste stappen de meeste gigabytes opleveren.

Begrijp eerst de grijze balk (die maakt al het andere duidelijk)

"Systeemgegevens" is de categorie waarin macOS alles rapporteert dat niet netjes te categoriseren is als je documenten, apps, foto's of het besturingssysteem zelf. De grootste onderdelen, in ruwe volgorde van grootte op een typische Mac:

Caches — kopieën van zaken die apps lokaal bewaren om de volgende keer sneller te zijn: browserpagina-elementen, streamingbuffers, miniaturen, tijdelijke app-bestanden. Je kunt deze gerust wissen; apps bouwen gewoon opnieuw op wat ze nodig hebben.

Lokale momentopnames van Time Machine — dit is wat het klassieke raadsel verklaart van "Ik heb 40 GB verwijderd, maar de vrije ruimte is niet veranderd." Als je back-upschijf niet is aangesloten, maakt Time Machine stilletjes elk uur momentopnames van gewijzigde bestanden op de interne schijf. Dit is een briljante verzekering, maar het houdt de vrijgekomen ruimte tijdelijk in beslag. macOS verwijdert ze automatisch als de ruimte krap wordt — maar 'als de ruimte krap wordt' en 'wanneer jij de ruimte nodig hebt' zijn twee verschillende momenten.

Oude apparaatback-ups — volledige iPhone-/iPad-back-ups uit die tijd dat je in 2022 handmatig een back-up maakte. Vaak 5–15 GB per stuk, volledig vergeten.

App-restanten en logbestanden — ondersteuningsbestanden van apps die je jaren geleden hebt verwijderd, diagnostische logbestanden die niemand ooit zal lezen.

Ontwikkelaarsrommel (als jij of iemand anders deze Mac ooit heeft gebruikt om te programmeren) — de grootste verzameling op computers van ontwikkelaars; een aparte categorie op zich.

Kijk zelf maar: Systeeminstellingen → Algemeen → Opslag. Laat het even berekenen (dat duurt een minuutje) en klik vervolgens op de ⓘ naast elke categorie. Dat scherm biedt ook twee ingebouwde snelle oplossingen — maak er nu gebruik van: Prullenbak automatisch leegmaken (ingeschakeld), en open Aanbevelingen om grote bestanden te bekijken die het al heeft gevonden.

Niveau 1 — Geen risico, grote winst (voor iedereen, ~10 minuten)

1. De map 'Downloads' doorzoeken. Voor de hand liggend, en goed voor 5–20 GB: oude .dmg-installatiebestanden (schijfkopieën die je precies negentig seconden nodig had), zip-bestanden die je al hebt uitgepakt, PDF's die je twee keer hebt opgeslagen. Open in Finder 'Downloads', sorteer op grootte (Weergave → als lijst, klik op Grootte) en verwijder de bestanden bovenaan. De .dmg en .zip bestanden kun je zonder schuldgevoel verwijderen — het zijn verpakkingen, geen inhoud.

2. Oude iPhone-/iPad-back-ups. Open Finder → Back-ups beheren verschijnt wanneer je een apparaat aansluit — of ga rechtstreeks naar: Finder → [je iPhone in de zijbalk] → Back-ups beheren. Alles van een apparaat dat je niet meer hebt, of dat is vervangen door iCloud-back-ups: verwijderen. (Als je twijfelt of een back-up nog van belang is: een apparaat waarvan momenteel een back-up in iCloud staat, heeft geen lokale kopie van twee jaar oud nodig.)

3. Het leegmaken van de cache van streamingdiensten en de browser — via de apps, niet via de mappen. De nette manier om de grootste caches te wissen is binnen elke app zelf, waar dit wordt ondersteund en veilig is: Safari (Instellingen → Privacy → Websitegegevens beheren → Alles verwijderen), Chrome (Instellingen → Privacy → Browsegegevens wissen → Afbeeldingen en bestanden in de cache), Spotify (Instellingen → Opslag → Cache wissen) en elke video-app met een sectie voor offline downloads die je bent vergeten. Podcast-apps verdienen speciale aandacht — automatisch gedownloade afleveringen die je nooit zult afspelen, vormen een klassieke stille 10 GB.

4. De onzichtbare verzameling bijlagen in Mail. Apple Mail downloadt stilletjes bijlagen voor alles wat het synchroniseert. Mail → Instellingen → Accounts → [account] → Accountinformatie → Bijlagen downloaden → Recent (of Geen). De bestaande verzameling verdwijnt na verloop van tijd; het aanleggen van nieuwe bijlagen stopt onmiddellijk.

Niveau 2 — Nog steeds veilig, iets gewaagder (~15 minuten)

5. De gebruikerscachemap. Dit is de map waarvoor 'opruim'-apps 40 dollar vragen om leeg te maken. Doe het gratis: druk in Finder op Shift+Cmd+G (Ga naar map), voer ~/Library/Caches in, en je ziet een map per app met tijdelijke gegevens die opnieuw kunnen worden aangemaakt. Het veilige ritueel: sluit eerst je apps af, verwijder vervolgens de inhoud van de grootste mappen daarin (sorteer op grootte) — niet de mappen zelf. Apps bouwen opnieuw op wat ze daadwerkelijk nodig hebben. Een eerste opbrengst van 5–15 GB is normaal. (Laat com.apple.*-vermeldingen met rust als je extra voorzichtig wilt zijn — macOS beheert die toch al.)

6. Restanten van verwijderde apps. Dezelfde 'Ga naar map'-truc: ~/Library/Application Support. Sorteer op grootte en zoek naar mappen die behoren tot apps die je lang geleden hebt verwijderd — oude games, proefversies van software, die videotool uit 2021. Hun ondersteuningsmappen zijn achtergebleven. Als de app weg is en je komt er niet meer op terug, is de map een aandenken waar niemand om heeft gevraagd.

7. Het media-archief van Berichten. Elke meme, video en foto die ooit via Berichten naar je is verzonden, wordt standaard lokaal opgeslagen, voor altijd. De gecontroleerde oplossing: Berichten → Instellingen → Algemeen → Berichten bewaren → 1 jaar (of 30 dagen als je durft). macOS verwijdert dan oude gesprekken en hun bijlagen — vaak meerdere GB bij accounts waar veel wordt gechat. (Ze blijven in iCloud staan volgens je instellingen voor Berichten in iCloud; dit regelt de lokale kopie.)

Niveau 3 — De terminal-drie (10 minuten, de grootste raadseloplossers)

Drie commando's, exact kopiëren en plakken, elk eerlijk uitgelegd. Open Terminal (Cmd+Spatie → „Terminal“).

8. Bekijk — en verwijder — de lokale momentopnames van Time Machine.

```
tmutil listlocalsnapshots /
```

Dat geeft een overzicht van de verborgen momentopnames die je „verwijderde“ ruimte in gijzeling houden. Om ze op de officiële manier vrij te geven:

```
tmutil thinlocalsnapshots / 999999999999 4
```

Dit vraagt macOS om lokale momentopnames te verwijderen (het behoudt wat het als essentieel beschouwt). Als je vorige week 40 GB hebt 'vrijgemaakt' en die ruimte nooit hebt teruggezien, is dit waar die naartoe is gegaan — en dit is de opdracht die die ruimte teruggeeft. Je echte back-ups op de externe schijf blijven onaangeroerd; dit heeft alleen invloed op de tijdelijke lokale kopieën.

9. De goudmijn voor ontwikkelaars (sla dit over als je nog nooit hebt geprogrammeerd). Als Xcode ooit op deze Mac heeft gedraaid:

```
du -sh ~/Library/Developer/Xcode/DerivedData
```

Dit geeft de grootte weer van de tijdelijke build-rommel van Xcode — 20–50 GB is gebruikelijk. Dit is volledig te herstellen; verwijder de inhoud ervan in de Finder (Ga naar map → ~/Library/Developer/Xcode/DerivedData). Nu je toch bezig bent: gebruikers van Homebrew, Docker of npm kunnen elk gigabytes vrijmaken met hun eigen éénregelige commando's: brew cleanup, docker system prune, npm cache clean --force.

10. Zoek je daadwerkelijk grootste mappen — met een gratis, gerenommeerde tool. In plaats van te gissen, bekijk je de hele schijf als een kaart: OmniDiskSweeper (gratis, van de al lang gerespecteerde Omni Group) of GrandPerspective (gratis, open source) tonen elke map gesorteerd op werkelijke grootte. Tien minuten door die lijst bladeren leert je meer over jouw specifieke Mac dan welk algemeen artikel dan ook — inclusief dit artikel. Dit is de stap waarmee je die virtuele machine van 30 GB vindt waarvan je het bestaan was vergeten.

Wat je niet moet doen (het gedeelte dat je redt)

Sla de 'Mac-opschoonprogramma's' over die je in advertenties hebt gezien. De zwaar gepromote opschoonprogramma's variëren van louter overbodig (ze vragen geld voor de ~/Library/Caches-truc hierboven) tot ronduit oplichterij — valse scanresultaten, angstaanjagende pop-ups, abonnementen die moeilijk op te zeggen zijn. Alles wat ze legitiem doen, heb je zojuist gratis gedaan. De twee schijfkaarttools hierboven zijn de enige software van derden die je voor deze klus nodig hebt.

Verwijder nooit iets in /System of iets waar macOS je voor waarschuwt. Het besturingssysteem beschermt zichzelf goed op moderne Macs, maar het principe blijft gelden: als je het niet herkent en het staat niet in dit artikel, zoek het dan op voordat je er iets aan doet.

Ga niet op jacht naar 'opruimbare' ruimte. Als de opslagbalk een 'opruimbaar' segment laat zien, is dat ruimte die macOS automatisch vrijmaakt zodra er iets ruimte nodig heeft — momentopnames en optimaliseerbare bestanden. Die ruimte is in feite al vrij; je hoeft niets te doen.

En de eerlijke kanttekening over het feit dat het getal niet verandert: na een grote opruimbeurt kan het even duren — of een herstart vereisen — voordat de opslagweergave wordt bijgewerkt, omdat momentopnames asynchroon worden vrijgegeven. Voer de opschoning uit, start één keer opnieuw op, en pas daarna beoordeel je resultaat.

De instellingen om het 'schoon te houden' (zodat je dit nooit meer hoeft te doen)

Drie schakelaars maken van de opschoning van vanavond een permanente toestand: Prullenbak automatisch leegmaken (Systeeminstellingen → Algemeen → Opslag → Aanbevelingen) — 30 dagen, daarna weg; Opslag optimaliseren in hetzelfde paneel (verwijdert automatisch bekeken tv-programma's/films die je nooit meer zou willen bewaren); en als je een iCloud-gebruiker bent, Mac-opslag optimaliseren in Systeeminstellingen → [je naam] → iCloud → Foto's/Drive — originelen in volledige resolutie staan in iCloud, de Mac bewaart slimme lokale kopieën en je schijf krijgt permanent weer ruimte. Dat laatste is de legitieme versie van wat de upsell 'koop meer opslagruimte' pretendeert te zijn.

Stop met betalen voor opslagruimte. De 'Overige' gegevens van je Mac verbergen gigabytes die je vanavond kunt terugwinnen.

De conclusie

Die intimiderende grijze balk was nooit een hardwareprobleem, en het was ook nooit een 'je hebt een nieuwe Mac nodig'-probleem. Het is uitgesteld opruimwerk: caches die zich opnieuw opbouwen, snapshots die worden vrijgegeven, back-ups die niemand zich herinnert, en restanten van apps die al jaren geleden zijn verwijderd. Apple ruimt het uiteindelijk op; jij kunt het vanavond al doen — alleen al Tier 1 levert doorgaans 10–20 GB op, en een allereerste volledige schoonmaakbeurt op een veelgebruikte Mac ruimt routinematig 30–60 GB op.

Het diepere punt geldt niet alleen voor de Mac: wanneer een systeem een getal verbergt achter een vaag label, is het label intimiderend, niet het getal. Open de kast, benoem wat erin zit, en het is niet meer eng — op schrijven en elders.

Wat was jouw buit? Voer de tiers uit en plaats je voor-en-na-resultaten in de reacties — "van 12 GB vrij naar 74" is het soort reactie dat de volgende lezer overtuigt om er tien minuten aan te besteden. De grootste vondst wint het recht om op te scheppen; ik zet mijn geld op iemands DerivedData.

Referenties en verdere lectuur

Apple Support — Opslagruimte vrijmaken op je Mac (de officiële handleiding voor het opslagpaneel) — <https://support.apple.com/en-us/102624>

Apple Support — Over lokale Time Machine-snapshots — <https://support.apple.com/en-us/102351>

Apple Support — Back-ups van apparaten op de Mac zoeken en beheren — <https://support.apple.com/en-us/108770>

Apple — tmutil handleiding (in Terminal: man tmutil) — officiële documentatie voor snapshot-opdrachten

The Omni Group — OmniDiskSweeper (gratis schijfvisualisator) — <https://www.omnigroup.com/more>

Maak je Hotspot en mobiel bereik beter en sneller

Beter zoeken met Kagi Search

Stop met het onthouden van wachtwoorden en ga passkeys gebruiken.

